

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 361/2019-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], všetci [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Juraja Bizoňa, LL.M., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co 60/2018-664 z 27. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
všetci ██████████, a ██████████, ██████████,
██████████ (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia
ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
(ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“),
ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských
práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej
len „krajský súd“) č. k. 5 Co 60/2018-664 z 27. júna 2018 (ďalej len „napadnutý
rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli ako žalovaní účastníkmi konania
o neplatnosť právnych úkonov vedeného na Okresnom súde Topoľčany (ďalej aj „okresný
súd“) pod sp. zn. 8 C 33/2007. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 33/2007-489 z 22. októbra
2014 určil právne úkony za absolútne neplatné. Následne rozhodnutie krajského súdu č. k.
5 Co 6/2015-542 z 3. mája 2016, ktorým zmenil rozhodnutie okresného súdu a žalobu
zamietol, bolo napadnuté dovolaním, na základe ktorého najvyšší súd uznesením č. k.
6 Cdo 29/2017-655 z 24. januára 2018 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil
na ďalšie konanie. Odvolací súd napadnutým rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie
v celom rozsahu potvrdil.

3. Sťažovatelia v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie uvádzajú, že
*„krajský súd postupoval nesprávne, keď nedôvodne vyhovel určovacej Žalobe, a Zmluvu 1
a Zmluvu 2 určil ako absolútne neplatné, a za správny postup aj naďalej považujeme
zamietnutie Žaloby z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu Žalobcu“*. V ďalšej
časti svojej sťažnosti sťažovatelia konkrétne rozvádzajú, v čom vidia zásah krajského súdu
do ich označených základných práv garantovaných ústavou, listinou a práv zaručených
dohovorom.

4. V závere ústavnej sťažnosti sťažovatelia zastávajú názor, že *„krajský súd mal pri
vydávaní Napadnutého rozhodnutia prihliadnuť na nedostatok naliehavého právneho
záujmu Žalobcu, a to nielen (i) z dôvodu že vyhovenie Žalobe ani zďaleka nepredstavuje*

konečné riešenie veci, ale aj (ii) s prihliadnutím na nemožnosť vykonania exekúcie, ku ktorej podanie Žaloby zo strany Žalobcu pôvodne smerovalo.

... V zmysle vyššie uvedených nedostatkov naliehavého právneho záujmu Žalobcu a najmä toho, že vyhovenie jeho Žalobe smeruje k vymáhaniu premlčanej Pohľadávky, a to navyše spôsobom, ktorý Exekučný poriadok neumožňuje, považujeme hneď v úvode tejto podkapitoly za potrebné zdôrazniť, že kvôli tejto záležitosti boli určené za neplatné právne vzťahy existujúce medzi žalovanými takmer 20 rokov a sťažovatelia 3. a 4. (t. j. žalovaní v VI. a v VII. rade) boli z katastra nehnuteľností vymazaní ako vlastníci Nehnuteľností. Je teda zrejmé, že na strane žalovaných sa jedná o zásahy do ich právneho postavenia, ktoré sú celkom zásadnej povahy.

V tejto súvislosti namietame, že Krajský súd:

(a) nielenže neposúdil naliehavý právny záujem Žalobcu z hľadiska toho, či vyhovenie jeho Žalobe vyrieši alebo nevyrieši spornosť medzi stranami sporu, čo predstavuje otázku, ktorá v rámci určenia naliehavého právneho záujmu musí byť zo strany konajúceho súdu posúdená za každých okolností; ale navyše

(b) ani absolútne neporovnal význam práva Žalobcu, ktorému vyhovením jeho Žalobe poskytol ochranu (t. j. nevymožiteľná a premlčaná Pohľadávka) s našimi právami, resp. s právami žalovaných, ktoré boli vyhovením Žalobe naopak vo výraznej miere postihnuté (t. j. vlastnícke právo k Nehnuteľnostiam); a teda

(c) Krajský súd naliehavý právny záujem Žalobcu celkom zrejme neposúdil ani v širších súvislostiach, týkajúcich sa základného zmyslu a účelu vyhovenia Žalobe, ktorý vlastne nie je daný, a potom ani v súvislostiach týkajúcich sa dopadu na práva žalovaných, aký vyhovenie takto nezmyselnej Žalobe bude mať, resp. už má.“.

5. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd o ich ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 27. júna 2018, predmetný rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je neprípustný.

12. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

14. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

III.

15. Predmetom ústavnej sťažnosti, tak ako ju vymedzili sťažovatelia, je namietané porušenie v záhlaví uvedených základných práv vyplývajúcich z ústavy a práva zaručeného dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu z 27. júla 2018. Sťažovatelia v jej odôvodnení uviedli, že sú si vedomí, že podanie ústavnej sťažnosti je vo väčšine prípadov dôvodné až po vyčerpaní všetkých dostupných opravných prostriedkov, avšak *„vydaním Napadnutého rozhodnutia došlo k tak závažnému zásahu do našich základných práv a slobôd..., že tento zásah v plnej miere odôvodňuje preskúmanie Napadnutého rozhodnutia Ústavným súdom SR aj napriek tomu, že proti tomuto je prípustný ešte opravný prostriedok v podobe dovolania“*.

16. Sťažovatelia, ako sa informoval ústavný súd, podali proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie a ku dňu rozhodovania o ústavnej sťažnosti nebolo o podanom dovolaní rozhodnuté.

17. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04).

18. Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

19. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (m. m. IV. ÚS 177/05).

20. Zistená skutočnosť podania dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľmi vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom, ak je zrejmé, že sťažovatelia podali dovolanie, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené. Ústavná sťažnosť musela byť preto odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sa namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací.

21. Súbežné podanie dovolania a ústavnej sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

22. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

23. V tejto súvislosti ústavný súd už v minulosti judikoval, že v prípadoch uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť je lehota pre podanie sťažnosti ustanovená § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (m. m. III. ÚS 674/2014, pozri aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). Tento princíp sa napokon premietol i do ustanovenia § 124 poslednej vety zákona

o ústavnom súde, podľa ktorého ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

24. Na základe uvedených skutočností sa ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou, ktorou sťažovatelia namietali porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2019